

Posudek na bakalářskou práci s názvem „Motivace sociálních pracovníků pro práci v nízkoprahových zařízeních“

Autorka práce: Helena Valentová

Je dobře, když některé diplomové studie absolventů katedry sociální práce jsou zaměřeny „sebereflexivně“, když směřují do oblasti poznání motivů, které vedou současné mladé lidi k činnosti v pomáhajících profesích. Zvláště v současné době, která otevírá nebývale velkou škálu možností často podstatně lukrativnějšího životního uplatnění, je třeba pečlivě zkoumat důvody, proč se někdo chce profesně zabývat problémy jiných, proč volí cestu, která je často psychicky i fyzicky náročná a která se při plném nasazení vrývá pracovníkovi – ať chce či nechce – do paměti (a tím často výrazně modifikuje jeho pohled na svět). A právě o této problematice je předložena bakalářská práce.

Diplomantka si stanovila cíl „zmapovat motivační aspekty, které vedou k výběru pomáhající profese“. Předsevzala si však i něco navíc, totiž pokusit se naznačit některé možné problematické motivy, které mohou mít neblahý vliv na praxi pomáhající činnosti. Práci na toto téma se rozhodla psát poté, když si v rámci pracovní činnosti v nízkoprahovém klubu pro děti a mládež povšimla toho, že lze u takto zaměřených pracovníků vystopovat určité shodné rysy v jejich životním stylu. Před diplomantkou tak stojí otázka, zda tito pracovníci nejsou shodní i v některých – uvědomovaných, ale i neuvědomovaných – motivech svého profesního zaměření, ba dokonce zda se nepodobají svým klientům v tom smyslu, „že vyrůstali v podobných subkulturách, mají za sebou podobné životní zkušenosti, vyrostli v rodinném zázemí, které vykazuje podobné znaky...“ (viz str. 18)

V teoretické části práce se diplomantka zabývá různými teoriemi motivace altruistického jednání, přičemž je v této oblasti především – dle mého soudu poněkud nevyváženě - preferován biologický výkladový rámec, což ovšem neznamená, že si autorka vůbec nevšímá i jiných výkladových schémat. V pozadí činnosti pomáhajících pracovníků může být celá řada skrytých či manifestních potřeb (diplomantka si podrobněji všímá potřeby afiliace, potřeby moci a potřeby nasycení touhy po uznání), jejichž nepřiznání může u pomáhajícího pracovníka zavinit mnohá profesní selhání.

V další části práce pojednává diplomantka o nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež z hlediska jejich významu pro aktivní sociální práci při řešení nejrůznějších životních problémů a sociální integraci. Kritizuje, že v povědomí laické veřejnosti splývají činnosti NZDM s běžnými volnočasovými aktivitami, což je ovšem zásadní omyl (jde zde pouze o vnější podobnost). V tomto kontextu pak hovoří o ideálním profesionálním pracovníkovi těchto zařízení v tom smyslu, že „by měl být schopen svou roli uchopit tak, že do ni integruje svou profesionalitu i svou vlastní autenticitu“ (viz str.32). Dále objasňuje některé pojmy, které se vztahují k NZDM (nízkoprahovost, cílové skupiny, typy služeb).

Druhá část bakalářské práce je koncipována prakticky a pokouší se zmapovat uvědomované motivační aspekty kontaktních pracovníků pro výběr zaměstnání v NZDM. K tomuto účelu diplomantka použila polostandardizovaný rozhovor (zaměřila se na 5 problémových okruhů) s 15 účastníky kurzu (dalších 9 rozhovor odmítlo) pro pracovníky v nízkoprahových sociálních službách v rámci projektu ESF OPRLZ (10 žen a 5 mužů s průměrným věkem 28 let a s průměrnou délkou praxe 3 roky). Vzhledem k poměrně malému rozsahu vzorku lze výzkumnou akci považovat za poměrně hodnotnou pilotáž, která poskytla základní kategorizaci možných vědomých motivů pracovníků v pomáhajících profesích v rámci NZDM. Je potěšitelné, že ve většině případů se o volbu pracovního zaměření v NZDM nezasloužila pouhá náhoda a že se většina dotázaných přiklání k tomu, že hlavním motivem jejich profesní činnosti je altruismus.

Diplomantce se podařilo ukázat, že značná část dotázaných sociálních pracovníků má pro práci v NZDM odpovídající vzdělání, že pro ni zhusta nachází svůj vzor v orientační rodině a zároveň čerpá motivaci k ní v zážitku svého vlastního rizikového dospívání. Mnozí též oceňují to, že jim tento typ práce umožňuje různorodost činností a tvořivost.

Závěr: Bakalářskou práci považuji za v zásadě solidně zpracovanou, empirické části by prospělo ještě provázanější zpracování. Navrhuji předloženou práci – podle způsobu obhajoby - hodnotit známkou **výborně až velmi dobře**.

21.8.2008

PhDr. Kazimír Večerka, CSc.